

Vragen beantwoorden

Afstroom in de onderbouw van het voortgezet onderwijs

In april 2015 schreef Esmee Jonk, één van de kartrekkers van de workshops over afstroom, een artikel over de manier van Werken in schoolmanagementtotaal.

In dit artikel:

- geeft ze aan waarom afstroom op veel scholen een thema is
- verschaft ze wat achtergrondinformatie over afstroom in Nederland
- gaat in op hoe de workshops tot stand zijn gekomen
- legt ze uit hoe we in de workshops te werk gaan en welke vragen daarbij naar boven komen

Lees het artikel [hier](#).

AFSTROOM IN DE ONDERBOUW VAN HET VOORTGEZET ONDERWIJS

Vragen beantwoorden

Een toenemend aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs volgt in het derde leerjaar op een lager niveau onderwijs dan in het eerste jaar. Deze afstroom kan nadelig uitpakken voor het zelfbeeld en de motivatie van de leerling. Daarnaast is het slecht voor het onderbouwendement van de school. De praktijk worstelt met dit vraagstuk. In de Academische Werkplaats Onderwijs¹ gaan onderzoekers van Maastricht University en de Onderwijsinspectie gezamenlijk aan de slag met VO-docenten om de afstroom in de onderbouw van het voortgezet onderwijs nader te onderzoeken.

DOOR ESMEE JONK

Onderzoek naar afstroom kan in een breder perspectief worden geplaatst met het vinden van een antwoord op de vraag of een leerling op de voor hem/haar juiste plek in het onderwijs zit. De Inspectie van het Onderwijs analyseert al een aantal jaren de percentages afstroom en opstroom in de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Hierbij wordt gekeken naar hoeveel leerlingen in de eerste jaren van het voortgezet onderwijs overstappen naar een hoger niveau (opstroom) of naar een lager niveau (afstroom). De inspectie doet hier in het Onderwijsverslag jaarlijks verslag van. In het derde leerjaar zit driekwart van de leerlingen nog op het onderwijsniveau zoals geadviseerd door de basisschool (Inspectie van het Onderwijs, 2014). Vanaf 2012 zien we echter een toename van het aantal leerlingen dat in hun derde leerjaar op een lager niveau onderwijs volgt dan in hun eerste leerjaar. Hier is er sprake van een trendbreuk: vóór 2012 was de mate van opstroom groter dan de afstroom. Ongeveer 15 procent van de leerlingen zit in 2013 in een lagere schoolsoort dan het basisschooladvies adviseerde; ongeveer 10 procent is opgestroomd ten opzichte van het advies (zie figuur 1).

BUNDELEN EN BENUTTEN VAN EXPERTISES

Hoe kunnen we de afstroom op de middelbare scholen verminderen? Dit is een vraag waar niet alleen het onderwijsveld mee worstelt, maar ook beleidsmakers en onderzoekers. De Academische Werkplaats Onderwijs, een initiatief van de Inspectie van het Onderwijs en Maastricht University, heeft rondom dit vraagstuk een platform opgericht waar verschillende expertises gebundeld en benut worden. Door in gezamenlijkheid de dialoog aan te gaan wordt getracht tot meerdere inzichten te kunnen komen en zo samen ervoor te zorgen dat er minder leerlingen afstromen naar een lager onderwijsniveau. In een reeks workshops gaan onderzoekers van Maastricht University en de Onderwijsinspectie samen met een aantal docenten aan de slag om de afstroom in de onderbouw van het voortgezet onderwijs nader te analyseren. Tijdens de workshops staan de uitwisseling van ideeën, de wensen en de ervaren obstakels centraal. Naast dat we de mate van afstroom in beeld brengen zowel voor het landelijk beeld, als voor de deelnemende school, is het de bedoeling om tot verklaringen te komen waarom zoveel leerlingen afstromen.

4 SchoolManagement totaal

